

Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Scientific Messenger of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj

ISSN 2519–2701 print
ISSN 2518–1327 online

<http://nvlvet.com.ua/>

Сучасні методи досліджень міжнародних відносин

М.М. Дзера¹, Р.Я. Пасічний²
rpasichnyy@gmail.com

¹Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
вул. Пекарська, 50, м. Львів, 79010, Україна;

²Львівський національний університет «Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна

Міжнародні відносини як сфера людського співіснування охоплюють політичні, економічні, дипломатичні, культурні та інші зв'язки і взаємовідносини між акторами, які діють на міжнародній арені. Через наявність такої великої кількості суб'єктів та важливість їх взаємовідносин виникає необхідність аналізу цієї сфери з метою визначення тенденцій їх розвитку та взаємовпливу між ними.

Для вивчення міжнародних відносин застосовують більшість загальнонаукових методів, проте одночасно з ними використовують і спеціальні методологічні підходи, зумовлені тим, що світові політичні процеси мають свою специфіку, відрізняються від політичних процесів, що розгортаються в рамках окремих держав. Важливе місце в дослідженні світової політики і міжнародних відносин належить методам інструментального спостереження, зокрема контент-аналізу, аналізу документів, методу спостереження відображення політичної дійсності у мас-медіа. За допомогою вищезазначених методів стає можливою фіксація та спостереження події, з подальшим оцінюванням та встановленням причинно-наслідкових зв'язків.

Ключові слова: міжнародні відносини, політичний аналіз, прогнозування, контент-аналіз, аналіз документів, інтерпретація.

Современные методы исследований международных отношений

М.М. Дзера¹, Р.Я. Пасичный²
rpasichnyy@gmail.com

¹Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С.З. Гжицкого,
ул. Пекарская, 50, г. Львов, 79010, Украина;

²Львовский национальный университет «Львовская политехника»,
ул. Степана Бандеры, 12, Львов, 79013, Украина

Международные отношения как сфера человеческого сосуществования охватывают политические, экономические, дипломатические, культурные и другие связи и отношения между акторами, действующими на международной арене. Наличие такого большого количества субъектов и важность их взаимоотношений, являются причиной необходимости анализа этой сферы с целью определения тенденций их развития и взаимовлияния между ними.

Для изучения международных отношений применяют большинство общенаучных методов, однако вместе с ними используют и специальные методологические подходы, обусловленные тем, что мировые политические процессы имеют свою специфику, отличаются от политических процессов, разворачивающихся в рамках отдельных государств. Важное место в исследовании мировой политики и международных отношений принадлежит методам инструментального наблюдения, в частности контент-анализа, анализа документов, метода наблюдения отражения политической действительности в СМИ. С помощью вышеуказанных методов становится возможной фиксация и наблюдения события, с последующим оценением и установлением причинно-следственных связей.

Ключевые слова: международные отношения, политический анализ, прогнозирование, контент-анализ, анализ документов, интерпретация.

Citation:

Dzera, M.M., Pasichnyy, R.Y. (2017). Modern research methods International Relations. *Scientific Messenger LNUVMBT named after S.Z. Gzhytskyj*, 19(76), 144–146.

Modern research methods International Relations

M.M. Dzera¹, R.Y. Pasichnyy²
rpsichnyy@gmail.com

¹Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyi,
Pekarska Str., 50, Lviv, 79010, Ukraine;

²Lviv National Polytechnic University «Lviv Polytechnic»,
Stepan Bandera Str., 12, Lviv 79013, Ukraine

International relations as a sphere of human coexistence covering political, economic, diplomatic, cultural and other ties and relations between actors that operate internationally. Because of such a large number of subjects and the importance of their relationship is necessary to analyze this sector in order to identify trends in their development and mutual influence between them.

To study international relations most used scientific methods, but both of them and use special methodological approaches, due to the fact that world political processes have their own specifics are different from political processes unfolding within individual states. An important role in the study of world politics and international relations belongs instrumental observation techniques, including content analysis, document analysis, observation method reflected the political reality in the media. Using the above named methods becomes possible fixing and monitoring developments with further evaluation and establishing causation.

Select individual research methods in the analysis of international relations, determined by the characteristics of the task, so with the aim of research training public perception of powerful solutions in the political arena, pay attention to methods such as analysis of documents and their content, method of illumination and interpretation in the media .

Political analysis involves a systematic assessment of political reality and viability of alternative policies, which tend to have a form of political documents.

The study of relevant documents gives researchers important information about the foreign policy of countries and their development trends, the reasons for acceptance of foreign policy decisions in a given international situation. However, study of topical international problems, this method has several disadvantages. As part of the documents may be closed nature, due to the state secret, a researcher operating with only open sources and not having all the information about the scenario of the international situation, can make the wrong conclusion.

Key words: *international relations, political analysis, forecasting, content analysis, document analysis, interpretation.*

Політичні процеси міжнародних відносин сучасності є взаємопов'язаними та взаємозалежними, а також перебувають під впливом демографічних, економічних, соціальних чинників. Наявність великої кількості чинників впливу спричиняє необхідність аналізу та прогнозування цієї сфери з метою визначення тенденцій їх розвитку та впливу на кожного суб'єкта політики та міжнародних відносин.

У сучасному світі здійснення ефективної і результативної політичної діяльності (на міжнародній арені в тому числі), неможливе без підтримки населення, тому носіям влади усіх рівнів необхідно встановлювати та підтримувати постійні взаємозв'язки з суспільством. Через ці канали політики, зокрема, встановлюють зворотний зв'язок із виборцями, а держава – з громадянами, що дає їм можливість популяризувати владні рішення або підготувати громадськість до них. На нашу думку дослідження інформаційного простору напередодні політичного рішення дає можливість спрогнозувати його з високою ймовірністю.

Вибір окремих дослідницьких прийомів при аналізі міжнародних відносин визначається особливостями поставлених завдань, тому маючи на меті дослідження підготовки сприйняття суспільством владного рішення на політичній арені, звернемо увагу на такі методи, як аналіз документів та їх змісту, методу їх висвітлення та інтерпретації у мас-медіа.

Політичний аналіз включає в себе систематичну оцінку реальності та політичної життєздатності альтернативних політик, що зазвичай мають форму політичних документів.

Вивчення відповідних документів дає досліднику важливу інформацію про зовнішню політику держав

та тенденції їх розвитку, про мотиви прийняття зовнішньополітичних рішень в тій чи іншій міжнародній ситуації. Проте щодо вивчення актуальних проблем міжнародних відносин, даний метод має ряд недоліків. Оскільки частина документів може носити закритий характер, у зв'язку з державною таємницею, дослідник, оперуючи тільки відкритими джерелами та не володіючи усією інформацією щодо розгортання подій міжнародної ситуації, може зробити хибний висновок.

Саме тому, якщо доступні документи не дають можливості адекватно оцінити наміри, цілі, передбачити можливі рішення і дії учасників зовнішньополітичного процесу, фахівці можуть застосовувати контент-аналіз.

Метод контент-аналізу застосовується для обробки значного за обсягом, несистематизованого текстового матеріалу, він особливо корисний у випадках, коли важливі для дослідження категорії, характеризувалися певними повтореннями у досліджуваних документах.

В історії контент-аналізу першим прикладом застосування цього методу зазвичай вважають оцінку шведськими церковними діячами XVIII ст. збірника нових релігійних пісень та гімнів на предмет їх відповідності релігійним канонам. Це здійснювалося шляхом порівняння викладених у нових піснях релігійних ідей із трактуванням їх у вже існуючих офіційних релігійних текстах. Внаслідок цього їх визнали такими, що не відповідають релігійним догматам. Щоправда, це були радше форми порівняльного аналізу змісту текстів з метою їх цензурування, ніж контент-аналіз у його сучасному розумінні (Porova, 2011).

Становлення наукового контент-аналізу в його нинішньому вигляді відбулося тоді, коли засоби масової комунікації стали засобами масового впливу на громадську думку. Термін «контент-аналіз» почали застосовувати наприкінці XIX – на початку XX ст. американські журналісти Дж. Спід й Д. Уілкок, а остаточно він увійшов у науковий обіг завдяки таким дослідникам у галузях журналістикознавства, соціології, політології, політичної психології, як Б. Метьюз, М. Уїллі, С. Кінгсбері, А. Кларк, Г. Харт, Дж. Вудворд і, безумовно, Г. Лассуелл.

Існує декілька видів контент-аналізу, в розрізі яких застосовуються різноманітні спеціальні методи, зокрема:

- підрахунок символів (простий підрахунок ключових слів у тексті)
- аналіз за елементами (вибір головних і другорядних частин тексту, визначення тем, пов'язаних з інтересами аудиторії);
- тематичний аналіз (виявлення явних і прихованих тем);
- структурний аналіз;
- аналіз взаємовідносин різноманітних матеріалів (застосування структурного аналізу з вивченням послідовності публікації матеріалів, обсягу і часу виходу в друк) (Рошерсов, 2001).

Побудова робочої гіпотези передбачає пошук та аналіз визначених характеристик у міжнародних документах, зокрема термінів та понять, які є репрезентативними у тексті (слова які часто зустрічаються в тексті та не несуть функціонального характеру).

Аналізуючи ключові терміни у масиві текстів, дослідниками застосовується принцип малої кількості причин або принцип італійського економіста В. Парето, згідно з яким 20% лексем описують 80% інформаційного простору, а 80% лексем описують 20% інформаційного простору. На думку соціолога А. Рюміна, це дозволяє оцінити актуальність, представленість та активність сегментів сукупності. Таким чином, при аналізі текстів звертається увага на найбільш вживані слова, які визначають основну ідею і концепцію документу, що дозволяє зробити висновок про його функціональну спрямованість.

При аналізі міжнародних відносин знаходить застосування і метод івент-аналізу (аналіз подій), заснований на спостереженні за динамікою подій на міжнародній арені з метою визначення основних тенденцій розвитку політичної ситуації в окремих країнах, регіонах і в світі в цілому. Згідно з даними досліджень, за допомогою івент-аналізу можна успішно вивчати міжнародні переговори. У цьому випадку в центрі уваги перебуває динаміка поведінки учасників переговорного процесу, інтенсивність висування позицій, динаміка взаємних поступок і т.д.

Бібліографічні посилання

- Popova, O.V. (2011). *Politicheskij analiz i prognozirovanie: Uchebnik*. M.: Aspekt Press (in Russian).
- Рошерсов, G.G. (2001). *Teorija kommunikacii*. M.: «Refl-buk», K.: «Vakler» (in Russian).

Стаття надійшла до редакції 20.03.2017